

“Hi havia poca literatura sobre l'arribada de jamaicans a Londres”

Andrea Levy (Londres, 1976), escriptora britànica d'origen jamaicà, presenta la traducció de la seva darrera novel·la, *Petita illa*, publicada per Proa, guardonada amb tres dels més prestigiosos premis literaris del món anglosaxó.

—El vostre llibre parla dels problemes que van trobar els jamaicans que es van establir a Anglaterra en els durs anys de la postguerra. Heu fet un llibre de denúncia contra la societat anglesa —o alguns aspectes de la societat anglesa—?

—No penso pas que ho sigui, però intento explicar com era aquella societat, en quins condicionants es movia.

—El títol ja és una crítica: Anglaterra s'ha empetitit.

—En efecte. El títol fa referència tant al món de Jamaica com al d'Anglaterra. Jamaica es creu més gran del que és perquè està envoltada per illes més petites que la seva i Anglaterra s'ha empetitit perquè al final de la Segona Guerra Mundial s'ha tancat en si mateixa.

—Aquesta idea de l'Anglaterra d'aquells anys, ja la teníeu ben clara quan va començar a escriure la novel·la?

—No. La novel·la parteix de la meua història familiar. Els meus pares també van traslladar-se de Jamaica a Anglaterra. Títol i idea van venir després. El que vols dir finalment quan escrius un llibre no et ve donat d'entrada, sinó a mesura que escrius.

—En va tenir prou amb els vostres records familiars per construir la història?

—Primer vaig parlar amb la meua mare i la mare del meu marit, anglesa, i em vaig imaginar què hauria passat si els meus pares i els pares del meu marit s'haguessin hagut de relacionar. Hi havia poca literatura sobre l'arribada dels jamaicans al país després de la guerra. També vaig fer molta recerca sobre la societat anglesa durant la guerra i la postguerra.

—Va ser important l'emigració jamaicana a Anglaterra?

—Déu n'hi do. El 1948 arribà un vaixell amb cinc-cents jamaicans. Jamaica patia una situació dolenta, amb pobresa, atur i malestar social, i venien a Londres en cerca de feina.

Andrea Levy, autora britànica d'origen jamaicà. El seu darrer llibre, *Petita illa*, ha estat traduït per Proa.

A més, no els calien papers perquè eren ciutadans britànics.

—Es diu que l'anglès no és racista, sinó classista. Què en penseu?

—Pot ser les dues coses alhora, i aquells anys, ho era. El que no es va produir és el xoc cultural, com passa amb els musulmans, perquè tenien la mateixa cultura i religió. El jamaicà arriba a Anglaterra pensant que és el seu món. El que volia dir en el meu llibre és que blancs i negres tenen moltes coses en comú que els uneixen, ja que han rebut la mateixa educació, però només es fixen en el que els separa. El que han deixat de ser; ara l'anglès és classista, en no haver-hi la consciència de classe d'abans. No hi ha classe treballadora perquè no fabriquen res.

—Anglaterra ja no és una petita illa?

—No. La situació ha canviat. Avui no pots dir a un negre que no li donaràs feina perquè es negre. Ho pots pensar, però no dir-ho.

—Com a narradora us considereu hereva de la literatura anglesa i universal o teniu influències d'alguna mena de cultura popular jamaicana?

—Només em sento deutora de la televisió. Em vaig educar com a escriptora mirant la televisió. No vaig llegir un llibre fins als vint-i-tres anys.

—Recordeu quin?

—*The Women's Room*, de Marilyn French, un llibre feminista.

—Quina llengua de la televisió us ha format com a narradora, la dels presentadors i les veus en off, o la col·loquial de les sèries i pel·lícules?

—Les dues. T'arriben plegades, sense que les puguis desfer. Jo encenia la televisió i tant podia veure un documental com un fulletó.

—Pocs escriptors reconeixerien que s'han format amb la televisió. No temeu que això us pugui perjudicar?

—Tant me fa. No tinc pretensions. Cal recordar, però, que abans la televisió era una font de coneixement. Ara és molt dolenta. I també he de dir que, d'ençà que escric, la meua font ja és la literatura. M'alimento de tot el que em cau a les mans i no miro tant la televisió.

Lluís Bonada